

Yeni

YOL

15 FEVRAL
2022-Cİ İL
№ 003 (150)

İCTİMAİ QƏZET * yenyolqazeti@gmail.com * "იხეივანი" საზოგადოებრივი ვაჭი * HAQQIN SÖZÜ - SÖZÜN HAQQI

HÖKÜMƏTDƏ KADR DƏYİŞİKLİYİ EDİLİB

Hökumətdə kadr dəyişiklikləri edilib. Məsələ ilə bağlı Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili brifinqdə məlumat verib.

Bildirib ki, kənd təsərrüfatı və ətraf mühitin mühafizəsi naziri **Levan Davitaşvili** iqtisadiyyat və dayanıqlı inkişaf naziri, onun yerinə isə **Otar Şamuqia** təyin olunub.

Qeyd edək ki, 2019-cu ilin apreldən ölkənin iqtisadiyyat və dayanıqlı inkişaf naziri Natia Turnava olub. Levan Davitaşvili isə 2017-ci ildən kənd təsərrüfatı və ətraf mühitin mühafizəsi naziri vəzifəsində çalışıb. Otar Şamuqia isə 2020-ci ildən L.Davitaşvilinin müavini postunu tutub.

Otar Şamuqia

ARALIQ SEÇKİLƏR KEÇİRİLƏCƏK

Gürcüstanın Mərkəzi Seçki Komissiyasının yaydığı məlumata görə, bu ilin aprelin 2-də Gürcüstanda aralıq seçkilər keçiriləcək.

Həmin gün seçicilər Gürcüstan parlamentinə Rustavi şəhərindən majoritar deputat və Batumi şəhər şurasına majoritar deputat seçəcəklər. Seçkilər üçün Rustavi və Qardabanidə 117, Batumidə isə 14 seçki məntəqəsi yaradılacaq.

Qeyd edək ki, Rustavidən majoritar deputat Nino Latsabidze şəhərin meri seçildəndən sonra parlamenti tərk edib. Batumi şəhər şurasının majoritar deputatı Cemal Putkaradze isə vəfat edib.

"COVID-19" PASPORTLARI LƏĞV OLUNUB

Gürcüstanda "COVID-19" pasportları ləğv olunub. Bu haqda qərarı Gürcüstanın Dövlət Qurumlarıarası Koordinasiya Şurası qəbul edib.

Qərara əsasən, bu sənəddən yalnız xarici ölkələrə səfərlər zamanı istifadə olunacaq.

Qeyd edək ki, Gürcüstanda "yaşıl pasport"lar ötən ilin dekabrın 1-dən etibarən tətbiq olunub.

GÜRCÜSTANDA KORONAVİRUSDAN 15 628 NƏFƏR DÜNYASINI DƏYİŞİB

Fevralın 15-nə olan son məlumatına əsasən, Gürcüstanda koronavirusdan 15 628 nəfər dünyasını dəyişib. Bu haqda hökumətin xüsusi yaratdığı www.stopcov.ge saytında qeyd edilib. Məlumatda ölkədə koronavirusa yoluxanların ümumi sayı 1 480 841 nəfər, sağalanların sayı isə 1 289 168 nəfər olaraq göstərilib.

Fevralın 15-nə kimi ölkədə ümumi olaraq 2 779 761 nəfər COVID-19 əleyhinə peyvənd olunub.

Ölkə üzrə karantin rejimində 10 nəfər, stasionar nəzarətdə 6 017 nəfər, COVID mehmanxanalarda olan şəxslərin sayı 1 309 nəfər olaraq göstərilib.

Səh. 2 **KAR, LAL VƏ KOR - Azər Musaoğlu yazır**

Səh. 3 **SU EHTİYACI - Hacı Bəkiroğlu yazır**

Səh. 4 **UŞAQ BAĞÇALARI ÜÇÜN YAZ TƏTİLİ OLMAYACAQ**

Səh. 5 **ZƏLZƏLƏ - Esmira Ələkbərli yazır**

Səh. 5 **QIYAMƏT ƏLAMƏTİ - Lətafət Kərimova yazır**

Səh. 5 **MƏN MÜƏLLİM OLACAM - Aytən Fətullayeva yazır**

Səh. 6 **TÜRKDİLLİ XALQLARIN ƏXLAQI-ESTETİK ALƏMİ - Elizbar Cavididze**

Səh. 7 **NİDERLAND - PƏRDƏ ARXASINDAKI GERÇƏKLƏR - Afiq Muxtarov yazır**

KAR, LAL VƏ KOR

Azər MUSAOĞLU

azermusaoghlu@gmail.com

"Onlar kar, lal və kordurlar" (Qurani-Kərim, Bəqərə-18)

Söhbət həqiqətən də eşitməyən, danışa bilməyən və görməyən – eşitmə, danışma və görmə qüsurlulardan getməyəcək. Söhbət hər iki qulağı darı dələn, dilotu yemiş və gözdən qoymayan kar, lal və kordan gedəcək.

Bu kar özünə sərf eləyəni eşidər həmişə. Başqalarının karına gəlməz. Başqalarının dərdi-səri bu kara kar eləməz, qulağının kar yerinə salıb başqalarının ah-naləsini eşitməz. Bu kar yalnız öz könlündəkini anlar.

Lal da onun kimi, danışmaq lazım olanda lal-dinməz olar, danışmaq gümüş, danışmamaq qızıldır prinsipinə əməl edər. Başqaları üçün heç vaxt heç nə danışmaz, məsələ özü ilə bağlı olduqda isə danışana macal verməz, hələ bir, danışırəm pis olur, danışmıram his olur deyib özünə haqq qazandırmağa çalışır, dili açılır. Dili yanılıb sözün düzünü deyəndə də, nə dil bilsin, nə dodaq deyər pıçıldayıb aradan sivişər. Bunu da yaxşı bilər ki, dil yalançı olunca, lal olsa yaxşıdır, ona görə də çox vaxt lal-kar oturur.

Kora gəldikdə isə, o da kar və lal kimi öz eyibinə kor olmaz, başqalarında eyib axtarar, öz gözündəki tiri görməyib özgələrin gözündə qıl axtarar. Kar eşitdiyini buraxmadığı kimi, kor tutduğunu buraxmaz. Kar eşitməz – yaraşdırar, kor görməz – quraşdırar. Özü də elə quraşdırar ki, burada mənəm, Bağdadda kor xəlifə deyib, babam mənə kor deyib, hər yetənə vur, deyib kor atı minib köndələn çapar. Görmək istədiyini görər, görmək istəmədiyinə korun nə borcu ki, şam bahalanıb deyər mız qoyar.

Bu kar əlləri ilə qulaqlarını bağlayaraq səsdən gizlənər, bu lal əlləri ilə ağızını bağlayaraq sözü gizlədər, bu kor əlləri ilə gözlərini bağlayaraq ziyadan gizlənər; işığı, aydınlığı görməz. Məşhur üç meymun misalı. Yaponların bu üç meymunundan fərqli olaraq bizdə əlləri ilə daha çox yerlərini bağlayan meymunların sayını istəyinin qədər artırmaq olar. Bəzənsə bu şəkil formasını tam olaraq dəyişir: yaponlarda meymun öz ağızını bağlayırsa, bizim meymun əllərini uzadıb başqasının ağızını bağlayır. Bu buddizm fəlsəfəsi bizdə fəlsəfədən kənar, daha çox praktik interpretasiya olunur. Buddistlər şərdən müdafiə olunmaq üçün ona baxmırlar, onun haqqında eşitmirlər və danışmırlarsa; bizlər eşitməyəndə də, danışmayanda da, görməyəndə də öz rifahımız üçün edirik, öz rifahımız üçün yeri gələndə eşidirik də, danışırıq da, görürük də. Biz şərdən müdafiə olunmur, şərin özünü yaradırıq və qulaqlarımızı, ağızımızı və gözlərimizi də bu şəri müdafiə etmək üçün qapadıırıq.

Yazılana görə, şərin rəmzi olan dördüncü meymun da var və bu meymun əlləri ilə ya qarnını, ya da baldırlarının arasını tutur, yəni şər törətmə (törətmirəm). Bizdə isə ziyalıdan tutmuş ziyasız kimi öz canının hayındadır. Yaşamaq – yemək, içmək, çoxalmaq, mənimsəmək, aldatmaq, oğurlamaq, talamaq, toplamaqdan ibarətdir və fərdi olaraq yaşamaq uğrunda mübarizə gedir. Bu "mübarizənin" süvariləri də məhz yuxarıda haqqında danışdığımız məcazi kar, lal və korlardır.

Balıq başdan iylənər deyilib. Cəmiyyət də ziyalısından iylənər, çürüyər. Bədənin qanqrena vermiş hissəsini vaxtında amputasiya etməyəndə xəstəlik bütün bədənə yayılır. Qanqrena vermiş yaltaq, ikiüzlü, əqidəsiz, mövqesiz, tayfabaz, qorxaq, öz mənafeyini güdən, öz qarnını, baldırlarının arasını, öz əsil-nəslinin gələcəyini "düşünən"; ziyasını elmdən, mərifətdən, mədəniyyətdən, insanlıqdan deyil tanışlıqdan, rüşvətdən, saxta-karlıqdan, qohumbazlıqdan alanları ifşa etməklə, əllərimizlə qapadığımız qulaqlarımızı, ağızlarımızı və gözlərimizi açaraq həqiqəti eşitmək və eşitdirməklə, həqiqəti danışmaq və danışdırmaqla, həqiqəti görmək və göstərməklə şəra qalib gəlmək olar. Kar, lal və kor meymunlardan ziyalı olmaz. Bizə eşidən, danışan və görən ziyalı lazımdır.

MSK-YA YENİ SƏDR SEÇİLİB

Giorgi Kalandarişvili yenidən Gürcüstanın

Mərkəzi Seçki Komissiyasına (MSK) sədr seçilib.

Parlamentin plenar iclasında 84 deputat onun namizədliyini dəstəkləyib, 2-si əleyhinə olub.

Digər namizəd Tengiz Tevzadzenin namizədliyinin lehinə isə 18 deputat səs verib.

G.Kalandarişvili növbəti 6 ay müddətində MSK-ya sədrlik edəcək.

Qeyd edək ki, G.Kalandarişvili ötən ilin avqustandan MSK-nın sədri olub. Qanunverici orqanda yetərli səs toplanmadığına görə o, bu vəzifəni 6 ay müddətində tutub. Sədrin 5 il müddətinə seçilməsi üçün ən azı 100 səs tələb olunur.

ÜÇ HƏRBÇİ ÖLÜ TAPILIB

Yerli mətbuatın yaydığı məlumata əsasən, fevralın 11-i Kobuleti rayonunda meşədə asılı vəziyyətdə kişi meyiti tapılıb. Meyitin 32 yaşlı hərbi **Mövlud Bendelianiyə** məxsus olduğu müəyyən edilib.

Hərbi qulluqçunun yaxınları onun sui-qəsd etdiyinə inanmadıqlarını bildiriblər. Onlar faktla bağlı təxirəsalınmaz istintaqın aparılmasını tələb ediblər.

M.Bendeliani 2008-ci ilin avqust müharibəsinin iştirakçısı olub. O, Əfqanıstanda sülhməramlı missiyada da xidmət edib.

Qeyd edək ki, bu, son günlərdə Gürcüstanda hərbi ölümü ilə bağlı qeydə alınmış üçüncü faktıdır. Fevralın 10-u Müdafiə Qüvvələrinin 45 yaşlı zabiti **Şalva Tabatadze** Qori bələdiyyəsi-

nin Ortaşeni kəndində ölü tapılıb. Müdafiə Qüvvələrinin kapralı 31 yaşlı **David Turkadze** isə fevralın 9-da Rustavi şəhərində yanacaqdoldurma məntəqəsində saxladığı maşınında ölmüş halda tapılıb.

KÜTLƏVİ MƏZARLIQDA AZƏRBAYCANLI REPRESSİYA QURBANININ DA QALIQLARI VAR

Acaristan bölgəsinin Xelvaçauri rayonunda keçmiş hərbi baza ərazisində aparılan qazıntı zamanı yeni kütləvi məzarlıq aşkarlanıb. Bu barədə "Acaristan" telekanalı məlumat yayıb.

Sayca altıncı məzarlıqda 1930-cu illərdə sovet dövrünün repressiyaları zamanı güllələnən 29 insanın qalıqları tapılıb. Repressiya qurbanlarının cins və yaşını müəyyən

etmək üçün DNT analizlər aparılacaq.

Ekspedisiya iştirakçısı Eter Maxaradze bildirib ki, güllələnələrin hamısının əlləri arxadan bağlanıb və baş nahiyələrində güllə izləri var. Mütəxəssis qeyd edib ki, qalıqlar aşkarlandığı yerdə yenidən dəfn olunacaq və ərazidə muzey tikiləcək.

Araşdırmalar zamanı indiyədək tapılan qalıqlardan birinin 1869-cu il təvəllüdü **Ələkbərov Hüseyn Ələkbər** oğluna məxsus olduğu müəyyən edilib. Acarıstanın Daxili İşlər Nazirliyinin arxiv sənədinə əsasən, o, 1938-ci il martın 11-də güllələnib.

Qeyd edək ki, qazıntı işləri 2016-cı ildən aparılır. Prosesdə Polşadan dəvət olunan alimlər də iştirak edirlər. Ehtimal olunur ki, keçmiş hərbi baza ərazisində hələ aşkarlanmamış çox sayda kütləvi məzarlıqlar qalmaqdadır.

Arxiv sənədlərə əsasən, 1937-1938-ci illərdə Acarıstanda müxtəlif cəza tədbirləri nəticəsində 11-i qadın olmaqla 1 050 nəfər güllələnib.

ŞİRKƏT: "GÜRCÜSTAN HAVA YOLLARI" MÜFLİS OLMAYIB

"Gürcüstan Hava Yolları" şirkəti bankrot olması ilə bağlı yayılan məlumatları təkzib edən bəyanat yayıb.

Qeyd olunub ki, müxtəlif mətbuat orqanlarında aviaşirkətin bankrot olmasına dair yer alan məlumatlar həqiqətə uyğun deyil.

"Gürcüstan Hava Yolları" reabilitasiya mərhələsindədir. Bu, o deməkdir ki, aviaşirkət fəaliyyətini davam etdirir və müntəzəm reyslər yerinə yetirir. Hazırkı mərhələdə Tel-Əviv, Amsterdam və Vyanaya kommersiya uçuşları həyata keçirilir. Digər istiqamətlərə uçuşların bərpası və başqa məlumatlar şirkətin rəsmi in-

ternet sahifəsində və sosial media hesablarında yerləşdiriləcək", - sənəddə deyilir.

Aviaşirkət dezinformasiya yaymaqdan çəkinməyə və hər hansı bir məlumatı əvvəlcə onlarla dəqiqləşdirməyə çağırış edib.

Xatırladaq ki, ötən ay Gürcüstanın flaqman aviaşirkətinin koronavirus pandemiyası səbəbindən bankrot olması barədə informasiyalar yayılıb. Daha sonra "Georgia Business Brokerage" broker şirkətinin rəhbəri Roman Bokeria özəl "Gürcüstan Hava Yolları"nın 150 milyon ABŞ dollarına satışı çıxarıldığını bildirib.

TEKNOFEST İDARƏ HEYƏTİNİN SƏDRİ VƏ YTB RƏHBƏRİ AZƏRBAYCANDA OLUB

Yurtdışı Türklər və Akraba Topluluklar Başkanlığının (YTB) və Türkiyə Məzunu Ziyalılar və İş Adamları Platformunun təşkilatçılığı ilə dünyanın ən böyük Havaçılıq, Kosmos və Texnologiyalar Festivalının (TEKNOFEST) idarə heyətinin sədri

Selçuk Bayraktar Azərbaycanda Türkiyə məzunları və Qarabağ şəhid ailələri ilə görüşüb.

Görüş zamanı Selçuk Bayraktar Milli Texnologiya Həmləsi haqqında danışdı, İHA və SİHA-ların quruluş hekayəsini izah edərək Qarabağ zəfərindəki rollarına diqqət çəkdi.

Tədbirdə Qarabağ müharibəsi şəhidlərinin ailələri və yaxınları fəxri qonaq qismində iştirak ediblər.

Tədbirdə həmçinin Türkiyənin sənaye və texnologiya nazirinin müavini Mehmet Fatih Kaçır, YTB-nin prezidenti Abdullah Eren, Azərbaycan Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov, Türkiyənin Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Cahit Bağcı, Baykar-ın baş direktoru Haluk Bayraktar və azərbaycanlı Türkiyə məzunları tədbirdə iştirak ediblər.

SU EHTİYACI

Hacı BƏKİROĞLU

hacihaciyev@hotmail.com

Dünyanın meydana gəlməsiylə birlikdə ortaya çıxan və insanlıq tarixindən də qədim bir tarixə malik olan, eyni zamanda normal istilik və təzyiqlə altımda belə maye halında olan su bir oksigen ilə iki hidrogen atomundan ibarət olan rəngsiz, qoxusuz və dadsız bir maddədir.

Həyatın ana ünsürü olan su ən fundamental ehtiyac maddəsi olması baxımından digər təbii qaynaqlardan fərqli olaraq iqtisadi dəyərinin xaricində, indiki vaxtda ictimai və siyasi məqsədlər istiqamətində istifadə edilməyə uyğun bir əmtəə olaraq da qarşımıza çıxmaqdadır.

Su yaşayan bütün canlılar üçün ən əhəmiyyətli təbii qaynaqlardan biridir. Digər bir ifadəylə, su həyatın və canlıların qaynağıdır. İnsan istifadəsi, ekosistem istifadəsi, iqtisadi inkişaf, enerji istehsalı kimi suyun lazımlı olduğu bir çox sektor vardır.

Su həyatın hər sahəsində əhəmiyyətlidir. Su olmadan yemək bişirmək olmur. Su olmadan yuyunmaq olmur. Su olmadan ev təmizliyi etmək olmur. Su olmadan dəstəməz və ya qüsl etmək olmur...

Həmçinin su təsərrüfatın yetişməsində və təmizlik sahəsində də əhəmiyyətli yerə malikdir. Əgər su olmazsa həyat da olmaz anlayışı da hər kəs tərəfindən qəbul edilmiş bir temridir. Hələ çətinliklərlə dolu olan və pandemiya yaxa qurtara bilməyən günümüzə suyun əhəmiyyəti çox böyükdür. Susuz yaşammaq düşünülə bilməyəcək qədər çətin, mənəcə. Bir sözlə, "Su həyatdır" temrinini mən də dəstəkləyirəm.

Bu mövzunu ələ almağım, bu haqda söz açmağım da boşuna deyil. Pandemiyanın ayaq açıb yeridiyi, az qala qaçdığı bir zamanda şəhərin mərkəzindəki binanın onsuz da günün bəlli saatlarında verilən suyunun gəlməməsi (sızqıntı şəklində gəlməsi), həm də az qala bir aya yaxın bir müddətdə bu halın davam etməsi bu işlə məşğul olanların vecinə belə deyil deyəsən. Bu səbəblə də epidemioloqların, həkimlərin bol su için, əlinizi tez-tez yuyun ki, virusdan qoruna bilərsiniz çağırışına biz əməl edə bilmirik. Edilən bu qədər müraciətlərə baxmayaraq suyun olmaması insan haqlarına qarşı törədilən bir haqsızlıqdır.

Su idarəsinə edilən müraciətə, yazılan çoxsaylı ərizələrə cavab gəlir ki, yerli bələdiyyəyə get, bələdiyyəyə gedirsən, qayıdır ki, filan orqana müraciət et. Filan orqan da özəl şirkətdir deyib təkrardan səni yönləndirir su idarəsinə. Bu çətin dövrdə evdə körpə uşağı olanı var, xəstəsi olanı var.

Binada isə bir çox insanın heç ehtiyat üçün su çəni də yoxdur. Bu vəziyyətdə bu insanlar necə yuyunsunlar, necə təmizlik etsinlər? Elə gün olur ki, heç təzyiqlə olmur və su sızqıntı halında belə gəlmir. Kirlənmiş qab-qacaq nə vaxta qədər kirlə qala bilər? 21-ci əsrdə insanlar nə vaxta qədər vedrədə, ləyəndə su qızdırıb yuyunacaqlar?

İşin ən maraqlı yönü isə odur ki, bu müddət ərzində cəmi-cümlətanı bir dəfə nazlına-nazlına gələn su idarəsinin əməkdaşı binaya gələn boru xəttinin yerini belə bilmir. Bina sakinlərindən soruşur ki, xətt haradan keçir. Əlində bir xəritə olması lazım olan işçi və çalışdığı şirkət demək ki, işinə və əhaliyə bu qədər dəyər verir.

AZƏRBAYCANIN GÜRCÜSTANDAKI SƏFİRLİYİ SOYDAŞLARINA MÜRACİƏT EDİB

“Son vaxtlar Gürcüstanın Kvemo Kartli regionunda fəaliyyət göstərən bir sıra işbazlar tərəfindən Gürcüstan vətəndaşları olan soydaşlarımızdan qeyri-qanuni olaraq müxtəlif məbləğlərdə vəsait mənimləməklə və xüsusən də sənədlərin saxtalaşdırılması yolu ilə Azərbaycan Respublikasına gətmələrinin təmin olunacağı vəd olunur”. Bu barədə Azərbaycanın Gürcüstandakı səfirliyinin yaydığı müraciətdə bildirilib.

Bununla əlaqədar, yuxarıda qeyd edilən qanunsuz fəaliyyətlə bağlı işbazlar tərəfindən vətəndaşlarımızdan və ya soydaşlarımızdan maliyyə vəsaiti (pul) tələb olunduğu halda Səfirliyə dərhal məlumat verilməsi xahiş olunur.

“Diqqətinizə çatdırılır ki, vətəndaşlarımızın və Gürcüstandakı soydaşlarımızın rifahı üçün çalışan Səfirliyin fəaliyyətinə ləkə salmağa çalışan şəxslərlə bağlı Gürcüstanın hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verilməli və onlar ölkə qanunvericiliyinə uyğun olaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb olunacaqlar. Səfirliyin əlaqə nömrələri: +995-32-224-30-04 - (şəhər nömrəsi); +995-577-00-00-38 - (24 saat fəaliyyət göstərən mobil “Qaynar Xətt” nömrəsi). Elektron poçt ünvanı: tbilisi@mission.mfa.gov.az”, - diplomatik korpus xəbərdarlıq edib.

Xatırladaq ki, koronavirus pandemiyası səbəbindən Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında 2020-ci ilin mart ayının 14-dən etibarən qarşılıqlı razılaşmaya əsasən quru sərhədlər müvəqqəti olaraq bağlanmışdır. Gürcüstan vətəndaşları bəzi hallarda icazə əsasında quru və hava yolu ilə Azərbaycana səfər edə bilərlər.

GÜRCÜSTANDA AZƏRBAYCAN DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI MÜƏLLİMLƏRİNƏ İLK DƏFƏ KARYERA ARTIMI İMKANI VERİLİB

Gürcüstanda azərbaycandilli məktəblərin təcrübəçi Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimləri üçün ilk dəfə olaraq karyera artımı imkanı yaradılıb. Onlar imtahan verərək peşəkarlıq səviyyələrini yüksəldə biləcəklər.

Test imtahanından uğurla keçəcək müəllimlər baş müəllim statusu əldə edəcək və daha yüksək əməkhaqqı alacaqlar.

Gürcüstanın Qiymətləndirmə və İmtahanlar üzrə Milli Mərkəzindən (GQİMM) bildirilib ki, testlər artıq hazırdır və tapşırıqların hazırlanması prosesinə Azərbaycan tərəfi də cəlb olunub. Qeyd olunub ki, Azərbaycan tərəfi nəticələrin yoxlanılmasında da iştirak edə bilər. Testlərin mahiyyəti və komponentləri gürcü dili və ədəbiyyatı müəllimlərinin verdiyi imtahanlarla eynilik təşkil edəcək.

Bu ilin yayında keçiriləcək imtahanlardan

sonra 700-ə yaxın Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, erməni dili və ədəbiyyatı müəllimi peşəkar statuslarını artırmağa biləcəklər.

İmtahandan sonra müəllimlər peşəkar bacarıqlarını artırmaq üçün gürcü dilində 40 saatlıq kurs keçəcəklər. Gürcü dilini bilməyənlər üçün isə bu kurs dilin tədrisindən sonra təşkil olunacaq.

Qeyd edək ki, Gürcüstanda Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimlərinə indiyədək həmkarlarından fərqli olaraq baş müəllim statusu əldə etmək şansı təqdim edilməyib. Gürcüstanın Qiymətləndirmə və İmtahanlar üzrə Milli Mərkəzi və Azərbaycanın Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) arasında 2021-ci il üzrə yenilənmiş memorandumda Gürcüstanda Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimləri üçün Müəllimlərin Peşə-ixtisas imtahanı üzrə sual bankının hazırlanması əsas istiqamətlərdən biri kimi müəyyən edilib.

Mənbə: report.az

PREZİDENTİN SƏRƏNCAMI İLƏ ÜMUMİ VƏ ALİ TƏHSİL HAQQINDA QANUNDA DƏYİŞİKLİK EDİLİB

Gürücistan Prezidenti Salome Zurbəyşvilinin sərəncamı ilə ümumi və ali təhsil haqqında qanunda dəyişiklik edilib.

Ümumtəhsil qanununda "axtaran" müəllim statusunun kimlərə şamil olunacağı müəyyən olunub.

"Axtaran" müəllim milli tədris planı ilə nəzərdə tutulmuş fənn/fənlər qrupu istiqamətində ən azı bakalavr akademik dərəcəsi,

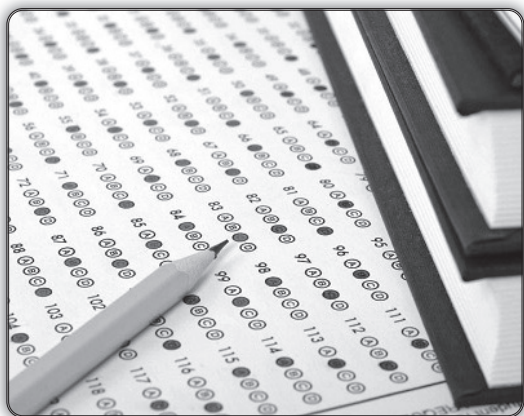
yaxud idman peşə-ixtisasını təsdiq edəcək sənədi olan (incəsənət və ya idman fənn/fənlər qrupu müəllimi halında) və ümumtəhsil müəssisəsinin ehtiyacından irəli gələrək ən azı iki il müddətinə ümumtəhsil müəssisəsində işləmiş şəxs olmalıdır", - deyərək sərəncamda qeyd olunub.

Sənədə əsasən, incəsənət və ya idman fənn/fənlər qrupu üzrə müəllimliyə namizəd şəxslər tam ümumtəhsilli olmalı, həmçinin həmin şəxsin incəsənət və ya idman üzrə müvafiq ali təhsili, incəsənət və ya idman üzrə müvafiq peşə təhsili olmalıdır və Gürcüstan qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada müəllimlərin hazırlıq proqramını keçmiş olmalıdır.

Ali təhsil haqqında qanunda edilmiş dəyişikliyə gəldikdə isə, dəqiqləşdirilib ki, ən azı bakalavr və ya ona bərabər akademik dərəcəsi olan, incəsənət/idman/hərbi peşə təhsili üzrə müvafiq təhsili olan şəxsin müəllimlərin hazırlığı üzrə proqramı keçmək hüququ var.

Hər iki sərəncam artıq qüvvədədir və icra olunur.

AZƏRBAYCAN DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI ÜZRƏ MÜƏLLİMLƏRİN SƏLAHİYYƏTİNİ TƏSDİQ EDƏN İMTAHAN PROQRAMI YAYIMLANIB

Qiymətləndirmə və İmtahanlar üzrə Milli Mərkəz 2022-ci il müəllim kompetensiyasının təsdiqlənməsi imtahanı üçün Azərbaycan dili və ədəbiyyatı üzrə proqramı yayımlayıb.

Azərbaycan dili və ədəbiyyatı üzrə müəllimlərin səlahiyyətini təsdiq edən imtahan proqramı aşağıdakı kimidir:

AZƏRBAYCAN DİLİ

- Fonetika.
- Leksika.
- Sözlük tərkibi.
- Söz yaradıcılığı.
- Morfologiya. Əsas və köməkçi nitq hissələri.
- Sintaksis. Söz birləşməsi və cümlə. Sintaktik əlaqələr.
- Cümlə üzvləri. Baş və ikinci dərəcəli üzvlər.
- Həmcins üzvlər. Əlavələr. Cümlədə söz sırası.
- Xitab və ara sözlər.
- Cümlənin quruluşca növləri. Sadə və mürəkkəb cümlələr.
- Sadə cümlənin növləri.
- Mürəkkəb cümlənin növləri.
- Vasitəli və vasitəsiz nitq.

- Dil. Nitq normaları. Yazı və tipləri.
- Dilin üslubi imkanlarının təzahür formaları: funksional və fərdi üslublar.
- Xülasə və tezis.
- Durğu işarələri.

ƏDƏBİYYAT

- Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı.
- QƏDİM DÖVR AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI (ən qədim zamanlardan XIII əsrə qədər)
- XI-XII əsrlərdə humanist ideyaları təbliğ edən sənətkarlar: Qətran Təbrizi, Məhsəti Gəncəvi, Əfzələddin Xaqani Şirvani.
- "Kitabi-Dədə Qorqud" eposu.
- Nizami Gəncəvi.
- ORTA DÖVR AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI (XIII – XVI əsrlər)
- XIII-XIV əsrlərdə anadilli şeirin inkişafı və əsas nümayəndələri: İzzəddin Həsənoğlu, Şeyx Səfiəddin Ərdəbili. "Dastani-Əhməd Hərəmi" və Qul Əlinin "Qisseyi-Yusif" poemaları anadilli epik şeirin ilk nümunələri kimi. Suli Fəqih və Mustafa Zəririn "Yusif və Züleyxa" poemaları. Qazi Bürhanəddin. Bu dövrdə farsca yazan Azərbaycan şairləri. Nizami ədəbi məktəbinin nümayəndələri: Marağalı Əvhədi, Arif Ərdəbili, Əssar Təbrizi.
- XIV-XV əsrlər anadilli şeirin inkişafında yeni mərhələ kimi. Cahan şah Həqiqi, Kişvəri və Həbibli. Dirili Qurbani.
- İmadəddin Nəsimi.
- Şah İsmayıl Xətai.
- Məhəmməd Füzuli.
- YENİ DÖVR AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI. I mərhələ (XVII – XVIII əsrlər)
- XVII-XVIII əsrlərdə şifahi və yazılı ədəbiyyatın inkişafı. Yazılı ədəbiyyatda ənənə və novatorluq. Aşıq şeirinin inkişafı. Aşıq Abbas Tufarqanlı, Xəstə Qasım, Sarı Aşıq, Aşıq Valeh. Dastan yaradıcılığının məhsuldar dövrü:

UŞAQ BAĞÇALARI ÜÇÜN YAZ TƏTİLİ OLMAYACAQ

Martın 8-dən 14-ə qədər ictimai məktəblərdə yaz tətili olacaq.

Tbilisinin Uşaq Bağçaları İdarəsi Agentliyindən "etaloni.ge"yə bildirlər ki, yaz tətili uşaq bağçalarına aid deyil, uşaq bağçaları yalnız Pasxa bayramında istirahət edəcəklər, yaz tətili və semestr arası istirahət isə yalnız ictimai məktəblərə aiddir.

"Koroğlu", "Abbas və Gülgöz", "Aşıq Qərib", "Şah İsmayıl", "Əsli və Kərəm".

- Füzuli ədəbi məktəbinin davamçıları: Məsihi, Saib Təbrizi, Qövsü Təbrizi.

- XVIII əsr poeziyasında realist üsluba meyilin güclənməsi. M.V.Vidadi, M.P.Vaqif.

- "Koroğlu" eposu.

- Molla Pənah Vaqif.

- YENİ DÖVR AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI II mərhələ (XIX əsr)

- Abbasqulu ağa Bakıxanovun elmi-ədəbi irsi. "Hikmətin fəziləti" əsəri.

- Azərbaycan – Qərb ədəbi-mədəni əlaqələrinin yaranıb inkişaf etməsində M.Ş.Vazehin rolu.

- Xurşidbanu Natəvan və İsmayıl bəy Qutqaşının bədii yaradıcılığı.

- Qasım bəy Zakir.

- Mirzə Fətəli Axundzadə.

- Aşıq Ələsgər.

- Seyid Əzim Şirvani.

- Nəcəf bəy Vəzirov.

- AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATINDA TƏNQİDİ REALİZM VƏ ROMANTİZM DÖVRÜ (XIX əsrin 90-cı illərindən 1920-ci ilədək)

- Dövrün ədəbi-mədəni xülasəsi. Mətbuatın, teatrın, bədii ədəbiyyatın inkişafı. Azərbaycan ədəbiyyatında tənqidi realizm. "Molla Nəsrəddin"

Azərbaycan dilində nəşr edilən ilk satirik jurnal kimi. Onun əsas müəllifləri: Cəlil Məmmədquluzadə, Mirzə Ələkbər Sabir, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Məmməd Səid Ordubadi, Əli Nəzmi, Əliqulu Qəmküsar, Mirzəli Möcüz və b.

- Azərbaycan ədəbiyyatında romantizm. "Füyuzat" jurnalı və onun əsas müəllifləri: Əli bəy Hüseynzadə, Hüseyn Cavid, Məhəmməd Hadi, Abbas Səhhət, Abdulla Şaiq, İbrahim Tahir, Əbdülxaliq Cənnəti və b.

- Süleyman Sani Axundov.

- Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev.

- Məhəmməd Hadi.

- Abdulla Şaiq.

- Cəlil Məmmədquluzadə.

- Mirzə Ələkbər Sabir.

- Hüseyn Cavid.

- Əhməd Cavad.

- CƏNUBİ AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI. Məhəmməd Hüseyn Şəhriyar.

- SOVET DÖVRÜ AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI (1920-1991-ci illər)

- Almas İldırım.

- Mikayıl Müşfiq.

- Süleyman Rüstəm.

- Hüseyn Arif.

- Ənvər Əlibəyli.

- Mirmehdi Seyidzadə.

- Mehdi Hüseyn.

- Cabir Novruz.

- Süleyman Rəhimov.

- Mirzə İbrahimov.

- Hikmət Ziya.

- Əliəğa Kürçaylı.

- Cəfər Cabbarlı.

- Səməd Vurğun.

- Rəsul Rza.

- Mir Cəlal.

MİLLİ ÖZÜNÜDƏRKƏ QAYDIŞ MƏRHƏLƏSİ VƏ KEÇİD DÖVRÜ AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI

(XX əsrin 60-90-cı illəri)

- İsa Hüseynov.

- Məmməd Araz.

- Əli Kərim.

- Anar.

- Elçin.

- Sabir Əhmədli.

- Zahid Xəlil.

- İlyas Əfəndiyev.

- İsmayıl Şıxlı.

- ÇOXMETODLU AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI (müstəqillik dövrü)

- Xəlil Rza Ulutürk.

- Fikrət Qoca.

- Qılman İlkin.

- Mustafa Çəmənli.

- Eyvaz Zeynalov.

- Bəxtiyar Vahabzadə.

- DÜNYA ƏDƏBİYYATINDAN SEÇMƏLƏR

- İvan Krılov. Ernest Heminqvay. Çingiz Aytmatov.

- ƏDƏBİYYAT NƏZƏRİYYƏSİ

- Nəzm və nəsr. Azərbaycan şeirində vəznələr. Yazılı ədəbiyyatda ədəbi növlər və janrlar. Bədii gülüş.

Bədii əsərin quruluşu. Süjet və kompozisiya. Bədii əsərin dili. Bədii yaradıcılıq metodu.

Səhifədəki məlumatlar "etaloni.ge" saytıdan götürülüb.

Gürcü dilindən tərcümə etdi:

Aynurə ƏLİYEVƏ

ZƏLZƏLƏ

Gecəyari zəlzələ hamını gecə zülmətinə dəvət etdi. Nəinki kənd, nəinki Borçalı, sanki Borçalıya sınırsız çatan hər kəs oyaq idi. Bir anda statuslar canlandı, hamı zəlzələdən yazdı. Kim kimi xətdə gördü əhvallaşdı. Hətta Avropada oğlu, qızı, yoldaşı olanlar belə Türkiyə, Polşa, Almaniyadan zəng gəldiyini, narahat olduqlarını deyirdilər.

Bax beləcə 13 fevral öz günlük hökümünü rahatlıqla təhvil vermədi, silkələyə-silkələyə, altı nöqtə ikiylə yola saldı...

Qruplarda danışılan cümlələri, statusları, rəyləri oxuduqca düşünürdüm, bu nəyə bənzəyir?

Papirusun üstündə Səhiyyə Nazirliyinin xəbərdarlığı var. Onu oxuyurlar, amma bilə-bilə yenə də çəkirlər. İnsanlar beləymiş.

Bilməzdən gəlirlər.

Həqiqətləri görürlər, görə-görə yenə də görməzdən səhvləri edirlər.

Bir anda dünyamız silkələndi. Bunlar bizə ismaric deyilmi?

Həyatımız, varlığımız, illərlə yığılan

varidat bir anda son ola bilərdi. Bəs bu qədər asan bir son üçün qəlb sındırmağa, könül qırmağa dəyəirmi?

Bilmirəm, dünya əvvəlcədən belə idi, ya sonradan əməli azdı, amma heç yolu yaxşı yol deyil.

Bir zooloq yazırdı ki, mən heyvanları tanıdıqca insanlara nifrət etdim. Vallah hə, bizim heyvanlardan öyrənməli nə qədər öyrənəcəklərimiz var... Mən bunu həmişə şagirdlərimə də deyirəm. Siz heç bir quş görmüsünüz, özünə iki yuva qursun? Heç bir dələ qonşudan artıq qoza yığmağa cəhd etmədi ki. Tülkü gizlənməyə bir yuvası olduğuna görə məyus olmadı. Qarışqalar, arılar işçi olduqları üçün təbəqə mübarizəsi aparmadılar və s.

Bəs insanlar? Nələr yazmaq olar!

Adamlar var beş yerdə evi var, amma birində kül töküb mehriban ailə kimi yaşamayıb. Adamlar var ömür boyu pul qazanıb, amma adam kimi xərcləməyib. Adamlar var, vallah, ömründə nə teatr görüb, nə filmə gedib, nə muzey görüb, nə şeir dinləyib. Bunlar bir yana, heç

həyatında xeyriyyəçilik nədi bilməz, amalı yemək, geyinmək, gəzmək... mənəviyyatdan xəbərsiz.

Bir ürək sevindirmək, bir qırıq könlü almaq, kədərli gözləri silmək, təbəssüm bəxş etmək – bundan böyük zövq bilmirəm.

Olmazmı ki, hər gün özümüza hesabət verək – biz bu gün nə etdik, – deyə. Hansı yaxşı işi elədik, ya xoş olmayan işimiz oldu. Sonra əməl yükümüzü tərəziyə qoyaq. Bax beləcə öz mükafatımızı da, cəzamız da əvvəlcədən biləcəyik. Mütəlak biləcəyik!

Zəlzələ möhkəm silkələdi. Bu yerin təkanı deyildi ki, bu haqqın səsi idi. Bizi gecəyari ayılmağa gəlmişdi. Mən o səsi eşitdim. Gəlin sizə də deyim:

O səs dedi ki, bəsdirin xəbəsləşdiz, vicdansızlaşdız. Mən haqqı sizə dəfələrlə görk etdim, anlamadız. Neçə bələlər yolladım ki, anlayasız. Anlayın ki, cəhənnəmi sizə bu dünyada yaşatmayım. Siz haqqı tanıyın, haqq sizi tapacaq.

Unutmayın, hər şey bir anda təkrar ola

bilər...

Gəlin dünyanı gözəlləşdirək. Bu o zaman mümkün olacaq ki, həmin hesabət özümüzə aparaq, mənəvi tərəzimizlə.

Axı dünya fırlanır, öz zəlzələsiylə, tu-fanıyla, seliylə... Onları hərəkətə gətirənsə insanın əməli, şeytanın arzusudur.

Esmira ƏLƏKBƏRLİ

Marneuli rayonu Qaçaqan 2 saylı ictimai məktəbin kimya-biologiya müəllimi

QIYAMƏT ƏLAMƏTİ

Nə qədər deyirəm, bu insanlardan yazmayacam, oxucular düşünəcək ki, əşi, nə istəyir bu da bu insanlardan, amma olmur.

Nəyə, biz hələ uşaq ikən yarı maraq, yarı qorxunun verdiyi həyəcanla nənə-babalarımızdan “dünyanın sonu” nə vaxt olacaq deyər soruşar, aldığımız cavabları öz xeyrimizə yozar, özümüzü “hələ ona çox var, biz onu görmərik” deyər inandırmağa çalışırıq. Bununla da özümüza təsəlli verər, nə desələr, inanardıq. Axı uşaq evdə ata-ananın, nənə-babanın hər şeyi bildiyinə, hər şeyə gücü çatdığına inanar, nə desələr ağıl kəsər (Ən azından o vaxt elə idi, indiki Allahsaxlamışlar bizdən çox bilir). Sözümdə deyil, dünyanın

sonunun nə vaxt olacağını yalnız Allah bilər. Ancaq dini kitablardan aldığımız məlumatlara görə, bir çox qiyamət əlamətləri ilə tanışdır. Bunlardan biri də qiyamət yaxınlaşdıqda zamanın, vaxtın, həftələrin, ayların su kimi axıb gedəcəyi, insanın vaxtı çatdırma bilməyəcəyi kimi əlamət göstərilir. Elə həmin qiyamət əlamətidir ki, yaşayırıq. Zamanı çatdırma bilmirik.

Bu dar macalda gözümlərimi açır “hah” eyləyənlər kimi axşamı saldıığımız dolu-dolu günlərin birində işdən yorğun, bitgin halda evə qayıtdım. Telefonu bir kənara atıb yemək yemək üçün özümə tələsik yer eylədim. Bir qaşq, iki qaşq... hər qaşqda bir bildirim “tıkkılıtısı”na loxmalar boğazıma tikildi. 5-10 bildirim deyərəkən, gəldi sayı 23-ə çıxdı. Durub baxmasam, olmayacaqdı. Demə, yeni “xəstəlik” yayılıbmış – “varlanmaq xəstəliyi”. Mod düşüb elə bil, hamı eyni mesajı kopyalayır bir-birinə atır. “Filan fırmanın filanınıcılığın, təbrik edirik, bu mesajı 20 nəfərə göndərin, nə bilim, filan yerdən girin, filan yerdən çıxın, reklamları izləyin, yenidən 20 nəfərə göndərin, qrup olmaz ha!”.

Daha telefon od tutub yanır, vatsap çökür, amma illah-mümkün heç kəs milyoner ola bilmir. Maraqlı orasıdır ki, buna ən çox ali təhsilli insanlar inanır, canla-başla yayır, üstəlik dəfələrlə. Axı bir səhvi bir dəfə edərsən, olmadı, iki dəfə, üç dəfə, ay qadan alım, niyə insanların hissləri ilə oynayırsız? Hələ bəzən sonuna bir “Allahın adını verdim”, “paylaş, Allah xatirinə” sözlərini də yazıb insanları zənn altında buraxırsız. Bu yazıq da beş-üç manat köçürüb birtəhər meqabəyt götürüb ki, bir-iki dəfə bir əzizinin səsinə eşidə. Qalır iki suyun arasında, bilmir 20 nəfərə göndərə, “Allaha xatir” paylaşa, ya “7 il bələyə düşər” ola. Çox var-gəldən sonra qərarlaşdır paylaşım etmir, ancaq evdə ayağı səmitsiz stola da dəyər deyir: “Bax, göndərmədim, mütəlak onun bələsidir”. Tez-tələsik dəstəyə qoşulmağa, gələcək “bələ”ni dəf etməyə çalışır.

Məni qınamayın, bütün bu yuxarıdakıları görəndə yadıma ancaq bir şey düşür. Allah rəhmət eyləsin böyük maarifçi, yazıçı MİRZƏ FƏTƏLİ AXUNDZADƏYƏ. Bir çox əsərlərində o dövrün cəhəllərindən acı-acı şikayətlənərkən, heç düşünməzdi ki, bu bələ hələ 200 ildən artıq davam edəcək.

Allah rəhmət eyləsin böyük şair MİRZƏ ƏLƏKBƏR SABİRƏ. “Əcnəbi seyrə balonlarla çıxır, biz hələ avtomobil minməyirik” deyər hələ XIX əsrdə ah-vay edərkən, biz avtomobil də mindik, balonlarla göyə də qalxdıq, amma beynimiz yenə eyni havanı çalır.

İndi bilmirəm yaşadığımız bu XXI əsrdə bu qədər geridəqalmışlığımızı qiyamət əlamətidir, yoxsa elə qiyamət qopmalıdır, bəlkə ayıbımızı yersə örtər.

Lətafət KƏRİMOVA

Mollaoğlu orta məktəbinin tarix fənni üzrə baş müəllimi

MƏN MÜƏLLİM OLACAM

Bu gün biz gənclərin gələcəklə bağlı olan ən çox verdiyi sual – görəsən hansı peşəni seçməliyik – sualıdır, ən çox bizi narahat edən məqam isə – hansı peşəni seçsək işsiz qalmayacağıq.

Mən hazırda 11-ci sinifdə oxuyuram və artıq gələcəyimlə bağlı qərarımı vermişəm – mən müəllim olacam. İnsan istədiyi, sevdiyi işi görəndə hər cür şərait yaradaraq işini görə bilər. Amma təəssüf ki, yoldaşlarım, ətrafımda olan yaşlılarım hələ də qərarlıdırlar.

Mən boş vaxtlarımda, hətta demək olar ki, hər gün məqalələr oxuyuram, mənə maraqlı gələn mövzularla bağlı fikirlərimi yazıram. Ötən günlərdə “Gələcəkdə kimlər işsiz qalacaq” adlı bir məqalə oxudum, məqalənin mövzusu günümüzdə ən çox verilən suallardan biri olduğu üçün fikrimi cəlb etdi.

Mən bu məqaləni oxuyana kimi düşünürdüm ki, gələcəkdə bizlər hansı işləri görəəcəyik? Hələ bu gün işlərin çoxunu kompüterlər həll edərkən bir də gələcəyi təsəvvür edin. İnsanlara ehtiyac belə qalmayacaq deyirdim. Amma bu məqaləni oxuduqdan sonra düşüncəm tam dəyişdi.

Məqalədə qeyd edilirdi ki, insanlar gələcəkdə sadəcə bütün işləri robotların, kompüterlərin edəcəyini düşünürlər, onlara ehtiyac belə olmadığını fikirləşirlər...

Ancaq buna başqa tərəfdən baxanda, məntiqi düşündükdə bu, belə deyil. Robotları, kompüterləri, telefonları, texniki cihazları kimlər ixtira edib, bunu düşünmüsünüz? Əlbəttə, insanlar. İnsanlar olmasaydı bu cihazların heç biri təkbaşına heç nə edə bilməzdilər. Axı onlardan istifadə edən insanlardır.

Gələcəkdə insanlara olan tələb daha da arta bilər. İnsanlar üçün iş yox, müəyyən sahələr üzrə bilik çatışmamazlığı problem yarada bilər. Yəni yeni sistemlərin ortaya çıxması yeni mütəxəssislərə ehtiyacı artıracaq. Buna hakim olan insanlar isə, eləcə də bilikli insanlar işsizlik problemi ilə qarşılaşmayacaqlar.

Bir sözlə, bilik gücdür, yəni biz sadəcə öz biliyimizi artırmaq üçün oxumalıyıq, çünki bilikli insan işsizlik problemi yaşamır, yaşasa belə öz biliyi ilə hər cür yol tapmağa qadirdir.

Buna misal olaraq bir neçə tanıdığım insanın adını çəkə bilərəm. Onlardan biri də qısa müddətdir tanıdığım Binəli İslamoğludur. “Meydan tv”nin paylaşdığı video süjetdə izlədiyim görüntülər mənə çox təsir elədi. Pandemiya görə işsiz qalan Binəli müəllim sevdiyi işi götürür və uşaqlarla olan münasibəti inanılmazdır. Belə insanları görəndə oxumağa olan həvəsim daha da artır, hər gün daha çox öyrənmək üçün can atıram. Ən əsası da, bunu edərkən nə qədər yorulsam belə zövq alıram.

Aytən Fətullayeva

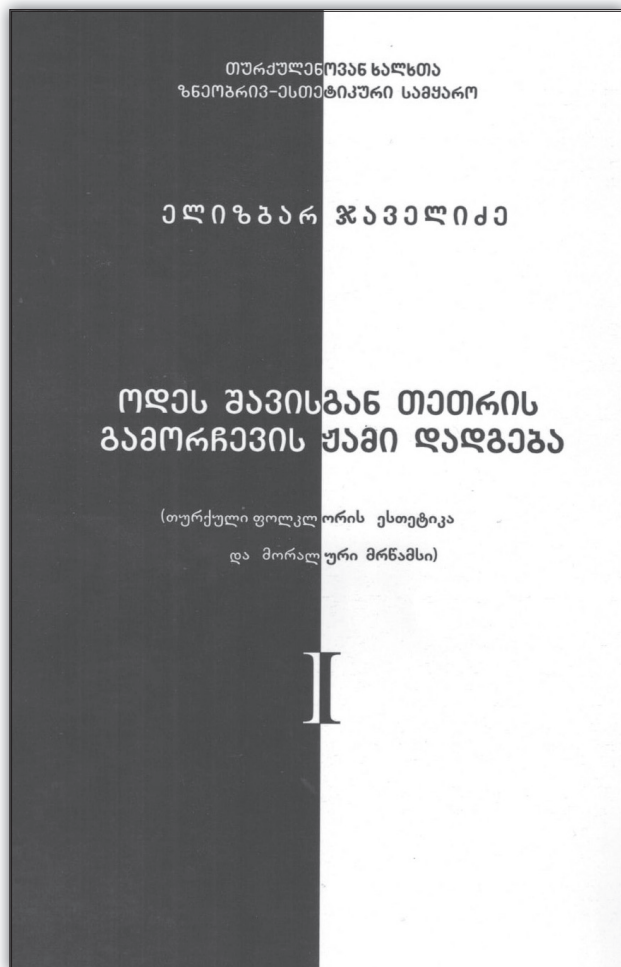
Qardabani 3 saylı ictimai məktəbin 11-ci sinif şagirdi

TÜRKDİLLİ XALQLARIN ƏXLAQI-ESTETİK ALƏMİ

Nə vaxtsa ağı qaradan seçməyin vaxtı gələcək

(Türk folklorunun estetikası və mənəvi əqidəsi)

Elizbar CAVELİDZE

(əvvəli ötən sayda)

Sonra Qorqud igidin və ümumiyyətlə, insanın təbiəti barəsində bizə söyləyir. O, Tanrının qaydaya saldığı təbii tələbatların hüduqlarını keçməməlidir, yoxsa mötədilliyin itirilməsi istəyini cilovlamaq mümkündür deyildir. Oğuzların etik inamının məcəlləsi üçün fəxr və təkəbbürlülük qəbul edilməzdir ki, insanı, nəhayət, insani simasını itirməyə məruz qoyur və məhv də edir. Bu dini-etik tələbatları demək olar ki, gözəlilmədən həyatsayağı, praktiki təcrübə əvəz edir. Özgənin uşağının başına dolansan da böyüyəcək, başqa yerə gedəcək və sənin haqqında deyəcək ki, onu gözümün ucu ilə də görməmişəm. Bu görüş dairəsi ilə kürəkən nə etibarlıdır və nə də dəyər veriləsidir. Müəyyən olduğu kimi, qan və genetik əlaqələr öndə çəkilməmişdir ki, buna da Oğuz nəslində çox dəyər verilir.

Ozanın təcrübəsi ilə və xalqın müdrik düşüncəsi ilə insan mötədilliyi bilməlidir: “Çay nə qədər daşsa da, sahillərə çıxsa da, dənizi hər halda doldura bilməz”. Təkəbbürlü insanı Tanrı sevmir və məğrurlaşmışın üzünə tale gülmür. Ümumiyyətlə, insanın Qara dağ boyda mülkü olsa da, hər halda daha artığını əldə etmək istəyir. Özünün qismətindən artıq yeyə bilməz. Belə, odur ki, Qorqud köhnə ənənələrin bir növ müqayisəsi ilə əxlaqı-etik və estetik modelini yaradır. Lakin qədim Oğuz xalqının müdrikliyi ilə kifayətlənmiş və həyatsayağı təcrübə ilə təsdiq olunmuş görüş dairələrini bu cür sadalayır (K.D.Q., səh. 29, D.K.K., səh. 1; O.D.D.K.K. səh. 19):

“Qara eşək başına uyan ursan, qatır olmaz.

Qaravaşa don geyürsən, qadın olmaz.

...

Əski panbuq bez olmaz.

Qarı düşməndə dost olmaz.

Qarağuca qıymayınca yol alınmaz.

Qara polad uz qılıcı çalınmayınca qırım dönməz.

Ər malına qıymayınca adı çıqmaz.

Qız anadan görməyincə ögüt almaz.

Oğul atadan görməyincə süfrə çəkməz.

Oğul atanın yetiridir, iki gözünün biridir.

Dövlətli oğul qopsa, ocağının közidir.

Oğul daxı neyləsün baba ölüb mal qalmasa,

Baba malından nə faidə, başda dövlət olmasa.”

(K.D.Q., səh. 30, D.K.K., səh. 2; O.D.D.K.K. səh. 30):

Təbiidir ki, türkdillli xalqların praktiki görüş dairələri ki, əxlaqı-etik və elə götürək, estetik layı əhatə edir, bununla bitmir və Qorqud öz mənəvi tövsiyələrini davam etdirir. Gəlin, baxaq, Qorqud nəyi tövsiyə edir:

Sarp yürirkən Qazılıq ata namərd yigit binə bilməz,

binincə, binməyə, yeg!

Çalub-kəsər uz qılıcı müxənnətlər çalınca, çalınca, yeg!

Çala bilən yigidi

oq ilə qılıcdan bir çomaq yeg!

Qonuğu gəlməyən qara evlər yıqılca, yeg!

At yeməyən acı otlar bitincə, bitməyə, yeg!

Adam içməz acı sular sızınca, sızmasa, yeg!

Ata adını yürütməyən xoyrad oğul

ata belindən enincə, enməyə, yeg!

ana rəhminə düşüncə, doğmasa,

yeg!

Ata adın yürüdəndə dövlətli oğul yeg!

Yalan söz bu dünyada olunca, olmasa yeg!

Gerçəklərin üç otuz on yaşını doldursa yeg!

On otuz on yaşınız dolsun!

Haq sizə yaman gətürməsin!

Dövlətiniz payəndə olsun, xanım, hey! (K.D.Q., səh. 30, D.K.K., səh. 2; O.D.D.K.K. səh. 31):

Gətirilən çıxarışda yaxşıliğin nə olduğu, pisliyin nə olduğu ümumiləşdirilmiş səviyyədə düşünlülük. Və müvafiq olaraq davranış dəyərləndirilir, nəyi etmək arzu olunur və nəyi yox!

Ümumiyyətlə, Dədə Qorqud tərəfindən tövsiyələr açıqca Oğuz xalqının ağışında cücməmişdir. Burada aydın şəkildə iki – müsbət və mənfi aspekt müəyyən edilmişdir. Mühakimə məntiqinin strukturu da belə asanca təqdim olunub: Xalq tərəfindən artıq sınaqdan çıxarılan və bəyənilən – müsbət və məqbuldur, gündəlik məişətdə ziyanlı və pislənilən isə mənfidir, inkar olunandır. Bütün bunların hamısının əsası isə Tanrının müdrikliyi və məramıdır ki, bu da nisbi olaraq insanın davranışı və xarakterini qidalandıran düşüncəsi ilə əlaqədardır. Halbuki, düzgün yol ilə getmək və yolundan azmışı yoluna qoymaq yenə də insanın öz daxili aləmindən asılıdır. Müvafiq olaraq Dədə Qorqud da hər şeydən öncə sadə insanların başa düşməsi üçün asan məntiqə müraciət edir və hər şeyi məsləhət və əmr forması ilə bizə təqdim edir ki, bu da, eləcə də bədii xalq düşüncəsi ilə əlaqədardır.

İndi yuxarıda gətirilən tövsiyələrin müsbət və mənfi cizgiləri üzərində daha dayanmayacağıam, çünki bu, mətnə aydın şəkildə bəyan edilib. Lakin mümkün deyildir ki, qeyd etməyəm: burada gətirilən xalq müdrikliyinin dərinliyi oxucunu özünün bilavasitəliyi ilə valeh edir ki, başlıcası, şeirin strukturunun sadəliyi və estetikası Dədə Qorqudun əsərinin əsasını yaradır, bugünkü oxucunu zəbt edir və onu güclü hissiyyatlı yük ilə doldurur.

Bütün bunlardan sonra Qorqud öz işini daha yaxşı bilən ozanı şöhrətləndirir. Lakin mətni söyləyəndə kimi, bir növ giriş bizə təklif edir ki, burada da təqdim

olunan aləmin və təbiətin yaratdıqları, canlı varlıqlar, elə götürək, şüurdan məhrumlar anadangəlmə instinkt ilə və intuisiya ilə ətraf mühiti daha yaxşı qavrayırlar və təbiətə uyğun olaraq yaşayırlar. İndi Dədə Qorqudun nəyi moizə etdiyini dinləyək:

Getdikdə yerin otlaqların keyik bilür.

Genəz yerlər çəmənlərin qulan bilür.

Ayru-ayru yollar izin dəvə bilür.

Yedi dərə qoxuların dülkü bilür.

Dünlə karvan köçdügin turğay bilür.

Oğul kimdən olduğun ana bilür.

Ərin ağzın yeynisin at bilür.

Ağır yüklər zəhmin qatır bilür.

Nə yerdə sınılır varsa, çəkən bilür.

Qafil başın ağrısın beyni bilür.

Qolca qopuz götürüb,

eldən-elə, bəgdən-bəgə ozan gəzər.

Ər comərdin, ər nakəsin ozan bilür.

İləyüncə də çalub-ayından ozan olsun.

Azub gələndə qəzayı Tanrı savsun, xanım, hey!

(K.D.Q., səh. 31, D.K.K., səh. 2; O.D.D.K.K. səh. 30):

Gətirilən çıxarış hər şeydən öncə onunla diqqəti cəlb edir ki, Dədə Qorqud yenə və yenə də Oğuz xalqının dünyanı dərk etməsinə uyğun olaraq canlı varlıqların anadangəlmə instinktinə və təcrübəyə bir növ üstünlük verir, ozanın istedadı barədə söhbət açanda və bununla o faktı qeyd edir ki, canlı varlıqların anadangəlmə instinkti kimi ozanın anadangəlmə istedadı yoxdursa, onun mahnısı dolğun ola bilməz və ikincisi də bu epizoddan da həyatın sıx əlaqədə olduğu təbiət və heyvanlar aləminin oğuzların həyatında necə bir rol oynadığı aydın özünü büruzə verir.

Bu bir növ özünün tərifindən sonra Qorqud moizə edir, ilk növbədə Tanrını şöhrətləndirir, sonra isə Tanrının dostu din sərvəri Məhəmmədi, Məhəmmədin sağ yanında namaz qılan Əbu Bəkri, igidlərin rəhbəri, dinin yolunu açan, şahı-mərdan Əlini, Kərbala çölündə yezidilər əlində şəhid olan Həsən ilə Hüseyin qardaşlarını, yazılıb-düzülüb göydən enən Tanrı müdrikliyi Quranı, Quranı düzüb qoşan Osman Üffan oğlunu, Tanrı evini, Məkkənin zəvvarlarını, Qiyamət gününü, Cümə moizəsini möminlərin dinləməsini, müəzzini, ağsaqqalları, daim südünü əmizdirən anaların nikah gərdəyini, onun kəndirlərini, oğlunu və tayı-bərabəri olmayan, cümlə aləmləri yaradan yeganə Tanrını... Bir sözlə, burada Osman dininin əməkdar şəxsləri, Allah tərəfindən yaradılmış Quran, onu toplayanlar, İslamın əsas ritualları, moizəçilər və möminlər, elə burada ağsaqqallar və analar, həyatın başlanğıcı olan gərdək və qiyamət günü xatırlanır.

Bütün yuxarıda deyilənlər açıqca onu göstərir ki, Dədə Qorqud rəvayətlərini qələmə alan mömin müsəlmandır. Lakin elə burada o da əhəmiyyətlidir ki, o şiədir, bu isə bizi bir daha əmin edir ki, bu qəhrəmanlıq eposunun yekun dolğunlaşdırılması və onu qələmə ilə lülə halında bükülmüş kağıza köçürülməsi Azərbaycan ərazisində baş verib və buna sığal çəkən azərbaycanlı salnaməçidir.

(davamı gələndə sayda)

Gürcü dilindən tərcümə edən:

Mirzə MƏMMƏDOĞLU

NİDERLAND – PƏRDƏ ARXASINDAKI GERÇƏKLƏR SOSİUM

10. BAZAR SABAHININ HÜRKÜDÜCÜ SƏSSİZLİYİ

(əvvəli ötən sayda)

Niderland əhalisinin istirahətinə düşkün, canının qədrini bilən olduğunu yuxarıda xatırlatmışdım. Şənbə və bazar günlərinin səhəri, harada sa günorta saatlarına qədər istənilən şəhərdə hökm sürən səssizlik çox hürküdücü, can ürpəşdirici olur. Bu sakitliyin mənə yaratdığı hissləri, onunla bağlı təəssüratlarımı ayrıca bir başlıq altına toplamaq məqsədimi qəribliyə salmayacağıma ümid edirəm.

Şənbə və bazar günləri bir az yuxuna haram qatıb küçəyə çıxsan, məqsədsiz-filansız küçələri dolaşsan ilk diqqətini cəlb edən şeyin səssizlik olduğuna şübhən qalmayacaq. Qu desən, qulaq tutulur. Əgər sən Avropada yenisənsə, burada ilk şənbə-bazar sabahını yaşayırsansa bunu daha tez anlayacaqsan. Üstəgəl, şəhərin, məsələn, Rotterdamın, Amersfortun səssizliyi, küçələrinin adamsızlığı səni heyrətləndirəcək. Hətta eymənməyin, sümüyünün səzikməsi də mümkündür. Şəhərin üstünə çökən səssizliyindən, hərəkətsizliyindən darıxa da bilərsən, iraq canından, canın sıxıla da bilər. Qafandan “Şəhərə nə olub?”, “Adamlar hara gedib?”, “Təhlükəmi gözlənilir?” kimi sualların keçməsi də normaldır. Axı, sən şəhərdə yenisən. Şəhərin bu donuq, səssiz mənzərəsinin sənə yaradacağı təəssürat elə belə də olmalıdır. Alışmadığın belə bir mənzərə ilə qarşılaşmanın sənə yaradacağı qorxuqarışq anlaşılmaz hisslər də anlaşılındır. Nədən ki, uzaqlarda qoyub gəldiyin Vətəndə həyatın canlanması, sükutun səs-küylə əvəz olunması o qədər erkəndən, o qədər sürətlə baş verir ki, sən çox zaman yuxudan birbaşa bu səs-küyün içində düşürsən, elə bu səs-küyün içində günə başlayırsan. Bunun isə nə həftəiçi var, nə şənbə-bazarı. Öz-özünə bizim insanların gözünün yuxusu hara gedib, nədən yuxuları ərsə çəkilib kimi suallar verirən. “Gərək günəşdən əvvəl oyana-

san”, “Ruzi qapıları açıq olanda durasan” kimi inanclarımızı yadına salıb acı-acı gülümsəyirsən. Və yüzillərdir yuxusuna haram qatıb erkəndən duran insanlarımızın ruzisi niyə göyə çəkilib, niyə oğlu-qızı çöllərə düşüb kimi sualları dəfələrlə özünə verməkəndən yorulmursan. Az qala qışqırıb “Bəs mənəm bu qürbətlərdə nə ölümüm var” demək istəyirsən.

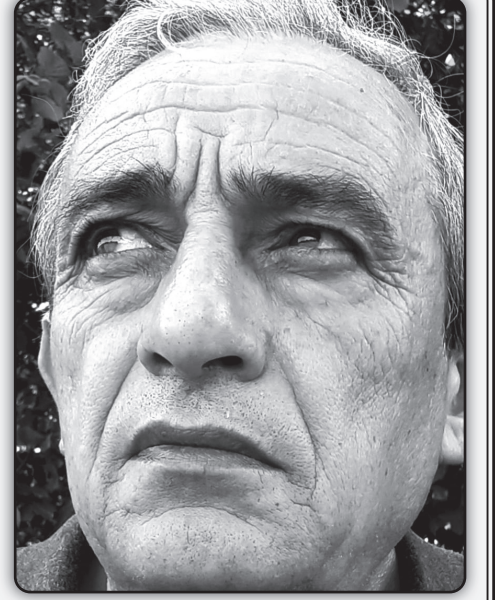
Qürbət bazar günü sabahında xəyal səni yenə Vətənə aparıb çıxarır. Vətəndə insanların nə vaxt yatıb, nə vaxt durduqlarını xatırlamaq istəyirsən. Alınmır. Onların nə gecəsi var, nə gündüzi. O üzəndən ki, qaragününün üzünü ağartmaq istəyi onları yatmağa qoymur, kabus olub gecə də, gündüz də təqib edir. Onların istirahətindənsə danışmağa dəyməz. Nə şənbəmiz bəlidir, nə bazarımız. Qaç-qovdayıq. Uzaqbaşı həftənin o başında, bu başında getdiyimiz toylardır. Gurultusundan qulaq tutulan, ağız deyən qulaq eşitməyən toylar. Nə üçün gəldiyimizi unudaraq, siyasi dedi-qodulara qədər müzakirə etdiyimiz yas yerlərini də bizim istirahətimizdən sayaq. Üç-dörd nəfərimizin toplaşdığı hərəndə təbiət qoynuna çıxmamız isə bizim istirahətimizin kulminasiya nöqtəsidir. Təbiətlə baş-başa qalmamızın məzəsi bir ayrı cürdür, əsil tragikomediya ki, var. Süjet təxminən belədir. Üç-dörd nəfərimiz onsuz da heç nəyə yaramayan büdcəmizdən beş-on manat ayıraraq nələrsə alırıq. Bu nələrin arasında arağın olması mütləqdır. Bura qədər hər şey gözəl. Həngamə bundan sonra başlayır. İstirahət üçün seçdiyimiz məkana çatdıqmi, təbiətlə təmas keçmədən süfrə tədarükünə start verilir. Hərə bir-əl ayaq da satın alır. Süfrəmiz hazır, hər şeyimiz qaydasında. Badələr süzülür, sağlıqlar uc-ucalanır, kabablar dartışdırılır, qafalar dumanlanır. Və bu da son. Bu nədir? Qılgıncım, hər kəs evinə dağılsın. Bu nədir? Açar, hər kəs evinə qaçar. Yazda təbiətin yarpaq-yarpaq, çiçək-çiçək canlanmasını, payızda ağacların yar-

paq tökümünü görmədən, duymadan qayıdırıq evimizə. Səhəri gün isə, dünən içdiyimiz arağın təsirindən başımızı qaldıra bilmirik. Qaldırmaq edəsiyik ki?

...Xəyallardan ayrılıb yenə şəhər küçələrinin səssizliyinin səbəbini araşdırmaq istəyirsən.

İşıqları söndürülmüş, pərdələri çəkilmiş, jalüzləri endirilmiş, qapıları kilidli, eşiyində və içərisində canlı bir nəfəs, ins-cins görünməyən dükənlərin, əyləncə məkanlarının, iş yerlərinin daş sükutu sənin həyəcanlanman, təşvişə düşmənin üçün yetər də, artar da. Düşünürsən ki, bəlkə nə vaxtsa – üç saat, beş saat qabaq, sən yuxuda olarkən qeyri-adi, fəvqəladə bir hadisə baş verib, həyəcan signalı verilib, sən də dərin yuxuya gedib və ya fikrin bazarda qatıq satmış, xəbərin olmayıb. Bəlkə bir təbii hadisə insanların şəhərdən çıxmasına, ya siyasi bir silikəlmə – terror, müharibə insanların küncdə-bucaqda gizlənməsinə, şəhərə belə bir ölüm səssizliyinin çökməsinə səbəb olub. Fikrindən yüz qara fikir keçir. Nə Tiflisdə, nə Bakıda, nə Moskvada, nə də İstanbulda belə bir səssizliklə rastlaşmadığından sənin bu cür qara-qara düşünmənin təbii görünür.

Niderland ərazisinin bir hissəsinin dəniz səviyyəsindən aşağı olmasından, bir neçə dəfə sel fəlakəti yaşamasından, minlərlə insanın qurban gətməsindən xəbərdar olman, dünyanın ayrı-ayrı bölgələrində ardarda baş verən silsilə terror hadisələrini eşitməkdən qulaqlarının döyənək olması da sənin düşüncələrinə haqq qazandırır. Hər gün eşitdiyən təbii fəlakətlər – vulkan, zəlzələ, qasırğa, çeşidli xəstəliklər – ebola, quş, donuz qripi, koronavirus və s., kimyəvi-bioloji silahların sınağı, yeni növ silahların tətbiqi ilə baş tutan hərbi münaqişələr sənin qorxularını daha təbii edir. Sənin bu qorxularını yenmənin, şəhərə çökmüş sükutun səbəbini anlamaq xeyli vaxtını alır. Nəhayət, sən bunu

çözə bilirsən.

İş yerlərinin, dükənlərin qapılarının üzərindəki iş rejimini göstərən bildirişlərə gözün sataşan kimi, sən çökmüş sükutun, şəhərin adamsızlığının səbəbini anlayırsan. Bazar günləri mağazaların çoxunun saat 12-də açılmasını öyrənməyincə bu həyəcanlı vəziyyətini bir qədər yumşalda bilirsən. “Allah-allah, belə şeymi olar” deməkdən özünü saxlaya bilmirsən. Hətta ətrafına boylanıb bu səsli düşüncəni kiminsə eşidib-eşitmədiyinə əmin olmaq üçün çəşqin dörd tərəfini gözdən keçirirsən. Küçələrin bomboş olduğunu, ins-cinsin gözə dəymədiyini bildiyin halda sövqi-təbii ətrafına baxmağın dodaqlarının qaçmasına, üz-gözündə heyrətqarışq bir təbəssümün yaranmasına səbəb olur. Artıq hələ qarmaqarışq da olsa, anlamağa başlayırsan ki, burada həyat, həyata baxış fərqlidir. Öz rahatlığına düşkün şəhər əhli yatmağında, istirahət gününün ləzzətini çıxarmağında, bu ləzzətin ömrünü bir qədər də uzatmağında.

Heç kilsələrin bazar günü ibadətində çağırən həyəcanlı zəng səsləri də onları oyatmağa, oyatsa da istirahətin ləzzətini bir kənara buraxıb, kilsənin yolunu tutmağa kifayət etmir. Amma, bu, Niderland əhalisinin dinsiz olduğu demək deyil. Əhalinin hamısının dinsiz olmasını elan etməmiş fikrimizin doğruluğuna şübhə yarada bilər. Bu mövzuya münasibətimizi bundan əvvəlki bölümdə gözdən keçirdiyimizi yəqin ki, unutmamısınız.

(davamı gələn sayda)

Afiq MUXTAROĞLU
Niderland

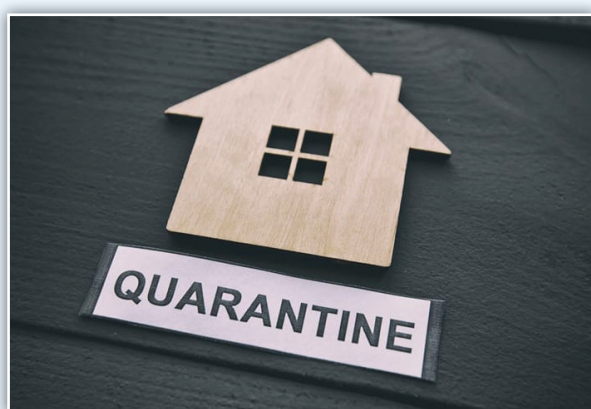
Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

Yeni YOL

15 FEVRAL
2022-Cİ İL
№ 003 (150)

İCTİMAİ QƏZET yeni yolqazeti@gmail.com * "येनो योलो" სსიპ-ს დასარსებელი * HƏQQIN SÖZÜ - SÖZÜN HƏQQI

ÖZÜNÜTƏCRİD VƏ KARANTİN MÜDDƏTİ AZALDILIB

Strateji təyinatlı müəssisələrdə işləyən koronavirus xəstələri və onlarla təmasda olanların özünütcərid və karantin müddəti azaldılıb.

Strateji təyinatlı müəssisələr bunlardır:

- Tibb müəssisələri;
- Ümumtəhsil müəssisələri;
- Daxili İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi və Müdafiə Nazirliyi;
- Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti;
- Prokurorluq;
- Maliyyə Nazirliyinin Gəlirlər Xidməti və İstintaq Xidməti.

Koronavirusun simptomuz və yüngül halında qeyd olunan müəssisələrdə işləyən şəxslər üçün heyət çatışmamazlığı halında işlə təmin edən tapşırığı nəzərə almaqla özünütcərid müddəti yoluxma təsdiqlənən gündən 5 gün sonra başa çatır. Özünütcəridin başa çatması üçün testin neqativ nəticəsi tələb olunacaq. Simptomların qeydə alınmasından ən azı 24 saat keçməlidir. Beşgünlük karantindən çıxanların növbəti 5 gün ərzində qoruyucu maskadan istifadəsi təkidlə tövsiyə olunub.

Xəstəliyi simptomuz və yüngül formada keçirən digər şəxslərin karantin müddəti isə 7 gün müəyyən edilib və bu halda testin neqativ cavabı tələb olunmur. Bu müddət başa çatandan sonra da növbəti 5 gün ərzində qoruyucu maskadan istifadə təkidlə tövsiyə edilib.

Xəstəliyi orta ağır və ağır formada keçirənlər üçün isə özünütcərid müddəti dəyişməz olaraq 10 gün qalır. Son 24 saat ərzində ciddi şəkildə yaxşılaşmış dinamika olmalıdır. Təcrid başa çatdıqdan sonra növbəti 5 gün ərzində maska taxmaq təkidlə tövsiyə olunur.

Təcridin başa çatması barədə qərarı xəstənin sağlamlıq vəziyyətindən irəli gələrək onun ailə həkimi qəbul edir.

Koronavirus xəstələri ilə təmasda olan, vaksin vurdurmuş və yaxud tam peyvənd olunmuş şəxslər üçün də karantin müddəti azaldılıb. Bu halda karantin müddəti 8 gün əvəzinə 5 gün müəyyən edilib. Bununla yanaşı, növbəti 6-12 gün ərzində maska taxmaq ciddi tövsiyə olunur. Eyni qərar peyvəndin 2-ci dozəsindən 90 gündən artıq keçibə, buster dozanı vurdurmayanlara da aiddir. Həmçinin qeyd olunan karantin qaydaları koronavirus keçirdikdən sonra 60 gün keçmiş şəxslərə də aiddir.

Karantin müddəti başa çatdıqdan sonra növbəti 10 gün ərzində karantində olmasalar da maska taxmaq ciddi tövsiyə olunur:

- Buster doza ilə peyvənd olunmuş şəxslərə;
- Tam peyvənd olunmuş, peyvəndin ikinci dozasını vurdurduqdan 14-90 gün keçmiş şəxslərə;
- Koronavirusa yoluxmasından 60 gün keçmiş şəxslərə;

Özünütcərid və karantinin yenilənmiş müddəti 10 fevrala qədər koronavirusa yoluxmuş və yoluxanla təmasda olan şəxslər üçün də qüvvədədir.

Mənbə: etaloni.ge

GÜRCÜSTAN ERMƏNİSTANDA İSTEHSAL OLUNAN MƏHSULUN TRANZİTİNƏ QADAĞA QOYUB

“Gürcüstanda 20-yə yaxın müxtəlif qida məhsulu patentləşdirilib. Bu məhsullara çaça, çurçxela, müxtəlif pendir növləri və matsoni daxildir”. Bunu Gürcüstanın Kənd Təsərrüfatı və Ətraf Mühitin Mühafizəsi Nazirliyinin Qida və kəndlərin inkişafı Departamentinin rəhbəri Tengiz Kalandadze “İmedi” telekanalına müsahibəsində deyib.

Onun sözlərinə görə, həmin qida məhsullarının hətta adlarına bənzər adların istifadəsi qadağandır: “Bu səbəbdən Ermənistanda istehsal olunan matsun məhsulunun tranzitinə qadağa qoyulub. Müəyyən vaxtdan sonra Ermənistanın Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən bizimlə əlaqə saxlanıldı. Söhbət zamanı biz məsələni izah etdik və qarşı tərəf razılaştı. Bundan sonra bu cür fakt təkrarlanmadı”.

Məsələyə Gürcüstanın Milli Əqli Mülkiyyət Mərkəzinin

(“Sakpatenti”) sədr müavini Nino Çikovani də münasibət bildirib. O deyib ki, ölkədə coğrafi göstərici kimi qeydiyyatda alınmış qida məhsulu adlarından birbaşa və ya bilavasitə, həmçinin ona bənzər simvoldan da istifadə qadağandır.

Gürcüstanın Sənaye və Ticarət Palatasının direktor müavini Maqda Bolotaşvili öz növbəsində deyib ki, dövlət matsoninin Gürcüstan məhsulu kimi mövqeləndirilməsi üçün çoxlu resurs sərf edir. O qeyd edib ki, gürcüstanlı sahibkarlar da bu istiqamətdə inadlı fəaliyyət göstərir.

Qeyd edək ki, Gürcüstan Ermənistanda istehsal olunan matsun məhsulunun öz ərazisi vasitəsilə Rusiyaya tranzitinə qadağa qoyub. Səbəb məhsulun adının gürcü məhsulu olan matsoni ilə bənzərliyidir. Qadağadan sonra Ermənistan süd məhsulunu “erməni dağ yoqurtu” adı altında tranzit etməyə məcbur olub.

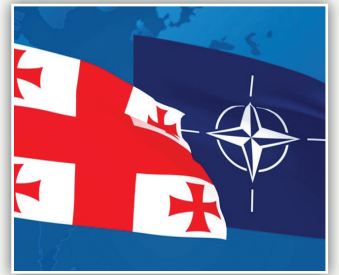
NATO-GÜRCÜSTAN TƏLİMİ KEÇİRİLƏCƏK

Gürcüstanın Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumata görə, bu ilin martında “NATO-Gürcüstan-2022” birgə təlimi keçiriləcək.

Gürcüstan tərəfinin rəhbərlik edəcəyi təlimlərdə NATO-ya üzv və tərəfdaş 20-dən çox ölkə iştirak edəcək.

NATO-Gürcüstan Birgə Təlim və Qiymətləndirmə Mərkəzinin (JTEC) təşkil olunacaq sayca üçüncü təlimlər zamanı iştirakçılar kompüter simulyasiyaları vasitəsilə NATO əməliyyatlarının planlaşdırılması üçün lazım olan bacarıqlarını inkişaf etdirəcəklər.

Qeyd edək ki, birinci “NATO-Gürcüstan” təlimi 2016-cı ildə keçirilib.

STATİSTİKA XİDMƏTİ ÖLKƏDƏKİ PENSİONERLƏRİN SAYINI YAYIMLAYIB

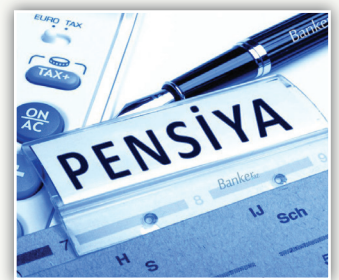
Milli Statistika Xidmətinin yaydığı məlumata əsasən, Gürcüstanda əhalinin 793 min 751 nəfəri pensiya, 177 min 897 nəfəri isə dövlətdən sosial yardım alır.

2021-ci ilin statistik məlumatlarına görə, ölkədə pensiya alan əhalinin sayı 793 min 751 nəfər təşkil edib. Onların da 71,5 faizini qadınlar, 28,5 faizini isə kişilər təşkil edib.

Ölkə üzrə pensiya alanların böyük əksəriyyəti - 29,4 faizi Tbilisidə, 16,3 faizi İmeretidə, 10,8 faizi Sameqrelo-Zemo Svanetidə, 9,8 faizi Kvemo Kartlidə, 8,9 faizi Kaxetidə, 24,8 faizi isə digər regionlarda yaşayır.

Sosial yardım alanlara gəldikdə isə, ötən il ümumilikdə 177 min 897 nəfər sosial yardım alıb. Onlardan 34,7 faizi qadınlar, 65,3 faizi isə kişilərdir.

Qeyd edək ki, Gürcüstanda qadınlar 60, kişilər isə 65 yaşda pensiya alır.

GÜRCÜSTANIN XARİCİ DÖVLƏT BORCU ARTIB

Gürcüstanın xarici dövlət borcu son 10 ildə iki dəfə artaraq ən yüksək həddə çatıb. Ölkənin xarici borcu 2011-ci ildə 4,2 milyard dollar olduğu halda 2021-ci ildə bu rəqəm 8,2 milyard dollara çatıb.

Xarici borcun ən yüksək artımı 2020-ci ildə qeydə alınıb. Belə ki, 2020-ci ildə dövlət borcu dövlət zəmanəti ilə alınan kreditlər hesabına 2019-cu illə müqayisədə 31,3 faiz artaraq 7,5 milyard dollar olub. Dövlət borcunun bu səviyyədə artması koronavirus pandemiyası ilə əlaqələndirilir.

Bildirilir ki, 2021-ci ildə dövlətin xarici borcu cəmi 9 faiz artıb.

Gürcüstanın ən çox borcu olduğu beynəlxalq maliyyə institutları sırasında ilk yerlərdə Asiya İnkişaf Bankı, Dünya Bankı, Beynəlxalq İnkişaf və Yenidənqurma Bankı (İRD), Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (İDA), ilk üçlükdəki ölkələr arasında isə Fransa, Almaniya və Yaponiya dayanır.

Təsisçi:
“Gürcüstan Gənclərinə Yardım
və Maarifləndirmə Təşkilatı”

Redaktor:
Azər MUSAOĞLU
Yayım direktoru:
Hacı BƏKİROĞLU
Qrafik dizayn:
Elsevər ƏHMƏDOV

ÜNVAN: Qardabani şəh., Kolxoz küç. 4
TEL: (+995) 555 96 18 68
599 54 12 92
EMAIL: yeni yolqazeti@gmail.com

Redaksiyaya gələn əlyazmalar geri qaytarılmır və onlara rəy verilmir. Müəlliflə redaksiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər. Qəzet hələlik ictimai əsaslarla yayımlanır və pulsuz paylanır. Qəzetdə müxtəlif informasiya agentliklərinin xəbərlərindən də istifadə olunur.